

Heide
vertelt

201

12 november 2023

100 jaar Cambuus werd in 1985 gevierd!

Ik hoorde deze week de terechte opmerking dat café-restaurant zeker geen 100 jaar heeft bestaan. In ons vorig nummer spraken we over de viering van "100 jaar Cambuus", maar daarmee werd niet alleen het café-restaurant bedoeld. Vandaar een beetje duiding!

Het begon allemaal in 1895 toen er in de Kalmthoutse heide werd gestart met zandwinning. De Vossenbergen en omgeving werd afgegraven en het zand werd vervoerd naar Antwerpen om er de "centers" naar het centraal station mee aan te leggen. Om bijna 100 werklieden te huisvesten werden er houten barakken opgetrokken om maaltijden en nachtverblijf te voorzien. Op dat ogenblik was een Waal, vermoedelijk een ex zeeman, de werkleider. Hij noemde de barakken "de

kombuis" (scheepskeuken). Voor de werklieden klonk dit toen als "cambuse". Zo is eigenlijk de naam Cambuus ontstaan. Naast de werkleider was er ook ploegleider Frans van Tilburghs die de zorg kreeg voor de logées en de mondvoorraad. Frans (Sus) deed dit tot 1902, op dat ogenblik had hij in Heide hotel De Kroon laten bouwen en begon daar een zaak. In de hei werd hij vervangen door een familielid, weduwe Cornelia Schmitz, zij kreeg al gauw de naam "moeder Kee". Op dat moment waren de zandwoningen zo goed als stopgezet en moest moeder Kee andere inkomsten zoeken. Zo creëerde zij midden in de hei een pleisterplaats voor wandelaars en natuurliefhebbers. Meer nog, rondom de barakken plaatste zij banken en tafels, zorgde voor aanplantingen om opstuvend duinezand tegen te houden, groef een bierkelder en metste een oven om brood te bakken. Er werd ook een hoge vlaggenmast geplaatst zodat er een oriëntatiepunt was. Op termijn trok dit ook kunstschilders aan, zij vonden in de hei eten en drank, konden er blijven overnachten en hun schildersmateriaal opbergen. Toen in 1914 de oorlog uitbrak spanden de Duitsers een dodendraad dwars door de heide. De Cambuus kwam zo achter de draad te liggen en werd een soort niemandsland. Tot 1920 zou moeder Kee nog in de hei blijven wonen om er toeristen te ontvangen. Toen ze wat ouder was geworden trok ze in bij haar dochter, de barakken werden afgebroken. De naam Cambuus bleef achter nazinderen in Kalmthout. In 1925 begon gewezen boswachter Hendrickx een nieuwe zaak langsheen de Putsesteenweg. De boswachter was in de oorlog bij de draadversperring door de Duitsers in het been geschoten en had er een blijvend letsel aan overgehouden zodat hij zijn beroep niet meer kon

uitoefenen. Hij zocht andere inkomsten en startte een zaak die hij “de nieuwe Cambuus” noemde. Het werd een café-hotel vooral met het oog op de steeds maar toenemende wandelaars en toeristen. Tot de tweede wereldoorlog werd deze uitbating volgehouden. Vervolgens zou het duren tot 1953 vooraleer de naam Cambuus weer in de omgang komt. In 1906 was er op het Heidestatieplein een café-hotel gebouwd dat de naam “Grand hotel au bien venu” had meegekregen. De genaamde Vercauteren (grootvader van

René Vercauteren) kocht het café-hotel maar hij was niet te vinden voor de Franse benaming, hij zocht een nieuwe naam. Toen bij de notaris de akte werd ondertekend vroeg hij de notaris of hij geen nieuwe, gepaste, naam kende. Met de suggestie van de notaris werd de naam “Cambuus” opnieuw een gegeven in het straatbeeld. Op het Heidestatieplein vond men nu café-hotel Cambuus. Tot 1966 was het café-hotel, in 1968 verdween het hotel en werden de bovenverdiepingen verhuurd als appartementen. De familie Vercauteren zette in 1973 hun activiteiten stop en verhuurde het café. De nieuwe uitbater koos er echter voor om de naam nog maar eens te veranderen, hij noemde zijn zaak voortaan “het koekoeksnest”. Na 10 jaar verhuur (1983) was het de beurt René Vercauteren en zijn echtgenote om de zaak opnieuw in handen te nemen. Zij kozen opnieuw voor de naam Cambuus, de naam die zijn grootvader destijds aan de zaak had gegeven. Hij maakte van de zaak een café-restaurant.

In ons vorig nummer spraken wij dus over 100 jaar Cambuus wat in 1995 werd gevierd met veel luister. Op dat ogenblik waren René Vercauteren en zijn echtgenote de uitbaters. Rond 2010 verdween ook deze zaak, samen met het gebouw, en kwam er een appartementsblok in de plaats.

Reacties naar aanleiding van het 200ste nummer!

Van BIN-Kijkuit (Luwig Haes, coördinator)

Waarde collega Louis, ook namens mezelf en het bestuur van ‘BIN-Kijkuit’ wil ik u en je medewerkers feliciteren met de 200ste uitgave van “Heide Vertelt”. Doe zo verder, zodat we nog veel mooie en leuke verhalen kunnen lezen over en uit onze ‘heide’ gemeente!

Van BIN Leopold (Dirk Vandeginste, coördinator)

Proficiat met uw 200ste uitgave van "Heide vertelt". Het wordt nog steeds erg gewaardeerd door de mensen.

Van Gudrun Van Landeghem (Vlamertinge)

Mooi, Louis, dat je tijdschrift voor het nageslacht bewaard blijft!

Van Nicole Michielsen (Bevrijdingslei)

Proficiat Louis met het 200ste nummer van het krantje. Je moet het maar doen ! Artikels verzamelen, interviews doen.....petje af hoor !

Dikke merci daarvoor !

Jorgo Van Ginneken (Canadezenlaan)

Proficiat met de 200ste editie van Heide vertelt. Er zullen heel wat uren werk in geslopen zijn om dat telkens allemaal voor elkaar te krijgen, maar - zoals reeds gezegd - wordt het erg gewaardeerd en het krantje iedere week met plezier gelezen. Bedankt ook om een artikeltje in verband met mijn aanstelling in de gemeenteraad op te nemen vandaag, een leuke verrassing!

Luk Van der Veken (Withoeflei)

Proficiat voor het vele werk gedurende die 200 keren Heide Vertelt. Knap werk.

Bruno Mens (Nieuwmoer)

Van harte gelukgewenst en bedankt voor al de 200 Heidekranten. Ik heb wat in mijn gedachten voor een mogelijke bijdrage doch ik zou die graag eens, bv. bij een kopje koffie, willen vertellen.

Robert Tanghe, Statielei

Van harte proficiat met uw nummer 200 van 'Heide vertelt' !Het kan niet genoeg onderstreept worden hoe waardevol het initiatief is geweest dat jij destijds genomen hebt om onze mensen wekelijks allerlei 'nieuwjes' te vertellen over verleden en heden van Heide en Kalmthout.

VL@S nu ook actief in onze gemeente!

We werden deze week uitgenodigd door twee bewoners van onze wijk, Annick Annaert en Ivo Janssens. Zij zijn beide actief in de vereniging "Vlaamse actieve senioren VZW". Deze vereniging bestaat eigenlijk al heel wat langer maar in onze streek werd begin dit jaar een nieuwe afdeling geboren. De afdeling Noordrand Antwerpen richt zich vooral tot jonge 55-plussers die wonen ten noorden van Antwerpen en nog actief willen zijn. VL@s Noordrand Antwerpen is een onafhankelijke en pluralistische vrijwilligersorganisatie die mensen samenbrengt tijdens heel diverse activiteiten. Om reden dat nog niet iedereen met pensioen is op die leeftijd worden de activiteiten vooral in het weekend georganiseerd. Het gaat vooral om culturele en sportieve activiteiten waarbij een vleugje avontuur en ontspanning niet wordt vergeten. De vereniging werd ondertussen erkend door onze gemeentelijke ouderenadviesraad. Zij wil naast de andere bestaande ouderenverenigingen vooral voor jonge 55-plussers ontspanning aanbieden. Vooral het "samen dingen doen" is een heel belangrijke. Zo is er altijd gezelschap om te wandelen of te fietsen. Dat zijn trouwens ideale activiteiten om heel spontaan contacten te leggen. Het is altijd fijn om na het bekijken van een film of na een avondje theater samen ideeën uit te wisselen. Om die reden wordt er gestart met een ledenwerving. Het lidgeld bedraagt 25 euro (voor een gezin, ongeacht het aantal inwonende, 43 euro) maar dan krijg je ook

wel wat extra's. Zo is er een ledenverzekering welke de burgerlijke aansprakelijkheid en de lichamelijke ongevallen dekt, van en naar, en tijdens de activiteiten. Leden van vl@s kunnen aansluiten bij de VAB-fietspechbijstand voor 27 euro (normaal kost dit jaarlijks 49 euro). Daarnaast zijn er nog tal van voordelen die terug te vinden zijn via de website:

www.vlaanseactievesenioren.be/ledenvoordelen.html

Maak kennis met de vereniging tijdens één van de volgende activiteiten:

Wie interesse heeft en meteen kennis wil maken met de vereniging kan op zondag 19 november deelnemen aan een wandeling. De wandeling vertrekt aan het station in Essen om 12u00, verzamelen vanaf 11u45 (vanuit Heide of Kalmthout kan men naar daar sporen) en volgt de route van Essen naar Heide. De 15 kilometer lange tocht brengt de deelnemers via Robotland en de Kiekenhoeve naar de bosrijke omgeving om zo de Kalmthoutse Heide te bereiken en door te stappen naar Heide.

Nog een gelegenheid is er op zaterdag 25 november om 13u (verzamelen vanaf 12u30, Max Temmermanlaan 36). In het kader van de ouderenweek kan je dan deelnemen aan een lunch, meteen een gelegenheid om kennis te maken met de verantwoordelijken en leden van de groep.

Verdere info over de beide activiteiten kan je bekomen door even te mailen naar Annick Annaert: annick@vlaamseactievesenioren.be

Mededeling in verband met de synagoge!

In september meldde mevrouw Gonda Callaert, afdelingshoofd Beheer van het Agentschap Onroerend Erfgoed te Brussel dat de erfgoedinspecteur ter plaatse was geweest in functie van de opmaak van een proces-verbaal. We vernamen later dat er op 9 oktober 2023 een proces-verbaal werd afgesloten met de vaststellingen gedaan op 1 september 2023 over de verwaarlozing en de instandhouding van de schade aan de beschermde synagoge. Het pv werd bezorgd aan de procureur des Konings te Antwerpen, de gemeente kreeg hiervan een afschrift. Het is nu wachten op het verloop van het handhavingstraject en hoe de aangeschreven eigenaars hierop zullen reageren. Het agentschap Onroerend Erfgoed zal ons verder blijven informeren over de verdere ontwikkelingen in het dossier. De gemeente heeft recent ook nieuwe borden opgehangen met de melding: "verboden toegang/gevaar". Zo hoopt men ook verder vandalisme te voorkomen. De beschadigde ramen werden afgeschermd met houten platen.

(bijdrage van Daniella Schijn, lid van de werkgroep rond de synagoge)

Ook onze medewerker Paul Witters ontving deze week een gelijkaardig bericht rond de synagoge:

Van de kabinetsmedewerker van minister Diependaele kreeg ik vandaag dit antwoord:

Beste Paul, in navolging van mijn vorig bericht, kan ik u het volgende meegeven: Op 9 oktober 2023 werd een proces-verbaal afgesloten met de vaststellingen gedaan op 1 september 2023 over de verwaarlozing en de instandhouding van de schade aan de beschermde synagoge. Dit pv is bezorgd aan enkele van de betrokken eigenaars en aan de procureur des Konings te Antwerpen voor verdere opvolging. Ook de gemeente is hiervan op de hoogte gebracht."

De donkere dagen en de cybercriminaliteit!

Laat dit twee aandachtspunten zijn de komende weken en maanden. Het aantal inbraken in woningen en aanhorigheden (garages, tuinhuisjes) stijgt weer wat de voorbije weken. Dus heb wat aandacht voor je woning, vergeet niet om alles goed af te sluiten als je weg gaat, ook al is het maar even. Laat niet merken dat je afwezig bent, dat kan bijvoorbeeld door een licht te laten branden in de woning, muziek te laten spelen, enz...

Heb anderzijds ook aandacht voor je GSM, laptop of computer. Ook deze apparaten kunnen de criminelen tot in je woning brengen, zij het digitaal!

Deze tips geeft de lokale politie zone Grens voor de komende feestdagen:

[Lekker warm, knus en op een veilige manier de koude dagen door.](#)

Nu het buiten ook weer kouder wordt, beginnen we het binnen weer wat gezelliger en warm te maken. Denk maar aan verwarming die weer opgaat, kaarsjes die de avond net wat sfeer geven maar ook de kerstboom

die een weg naar de woonkamers vinden. Met die zaken in ons achterhoofd, helpen wij je graag op weg om een zorgeloze herfst/winter tegemoet te gaan:

- Van plan om de haard aan te steken? Vergeet dan zeker niet het (2-)jaarlijkse onderhoud van je schoorsteen. Laat een brandende haard ook nooit onbeheerd achter. Ga je slapen of trek je er op uit? Doof het vuur steeds volledig!
- Van plan om een elektrische kachel te gebruiken? Plaats deze dan altijd rechtstreeks in het stopcontact. Gebruik nooit een verlengsnoer.
- Zin om de kerstboom een plaatsje in je interieur te geven? Doe gerust, maar controleer de lichtsnoeren zeker op beschadigingen en vervang defecte lampjes en draden.
- Gebruik enkel kerstverlichting en (kerst)decoratie met een keurmerk en installeer ze volgens de instructies van de fabrikant.
- Schakel je kerstverlichting steeds uit voor je het huis uitgaat of richting dromenland trekt.
- Ben je van plan het huis van sfeer te voorzien met kaarsen? Zorg dan zeker dat je ze op een stabiele ondergrond zet en hou ze weg van brandbaar materiaal. Het is ook belangrijk dat huisdieren en kinderen uit de buurt blijven en dat je ze uitblaast bij het verlaten van de ruimte.
- Test je rookmelders trouwens maandelijks en vervang de batterijen minstens eenmaal per jaar. Ja, ook wanneer deze nog werken. Zo ben je zeker dat ze te allen tijde doen wat ze horen te doen.
- Met deze tips in gedachten, kan je genieten van warmte en gezelligheid, wetende dat je huis goed beveiligd is tegen brandgevaar.

Uit de oude doos: herinneringen

Hiernaast een foto van het lokaal van de vroegere jeugdclub "Free club". Deze chalet was er achter het café "De Belgische Herder" op de Kapellensteenweg (tegenover de huidige apotheek Frank). Eind de jaren '60 was dit een actieve jeugdclub waar ook veel aan sport werd gedaan: volleybal, tafeltennis, voetbal en wandelen. Thans is de tafeltennisclub "Free club" een nog altijd bestaande sport-vereniging in onze gemeente. Later namen de Heideschutters hun intrek in dit lokaal. Het café zelf kende

later nog andere namen: "Blue boy", "Wapen van Kalmthout". Ondertussen zijn zowel het café als het chalet verdwenen. Free club was een erkende Kalmthoutse jeugdclub met als bezielers Rudy Brat, André Francken en Jean Van Velthoven. Naast Dino, Govio en Thor zorgden zij er mee voor dat de jeugd zich kon ontspannen. Vooral de fuiven op zaterdagavond waren een succes in die jaren !

(foto: André Francken)

Laat ons mee genieten van jullie archieven ??

"Heide vertelt" is een digitaal krantje. Verschijnt wekelijks op zondagmorgen.

Redactie: Louis van den Buijs, Heidestatiestraat 58/bus1, 2920 Kalmthout. (0477/22.24.81).

Redactieadres: vandenbuijslouis@gmail.com

Eerder verschenen krantjes zijn te raadplegen via de website www.binkalmthout.be

